

Fenstadsøktningen

Organ til fremme av det kulturelle, sosiale og aktive miljø i Fenstad.

Nr 8
Februar
2002

Utgiver :
Nordby
Forsamlingshus

Redaksjonens spalte.

Redaksjonen ønsker dere et godt nyttår, sjøl om vi er godt inne i februar. Denne første utgave i 2002 blir distribuert til alle som har tegnet seg som medlemmer i Nordby's Venner, og vil inneholde noe variert stoff. Vi glemmer ikke en av våre markante profiler i Fenstad, n'Harald Slutten. Tross sin legning, han Harald har satt sine spor i vår historie. Vi har med litt om Ivar Trondsen som var en av givene av Nordby Forsamlingshus. Dette er bare et lite glimt av hans historie, men den viser hvilken berømt person han var. En liten historie om det og være mørkeredd. Kritikk av oss Fenstadsøktninger og andre. Vi ønsker Fenstad Skiklubb velkommen med innlegg. Dikt og infosider finner du. Vi ønsker også tilbakemelding på et bilde som for oss er ukjent.

Styret i Nordby vil takke alle som har tegnet seg som medlemmer i Nordby's Venner. Det har vært en enestående respons, og det er nå over 200 medlemmer. Ikke bare er dette en støtte til oss som arbeider med å holde hjulene i gang, men også kjærkomne midler som vil bli brukt til vedlikehold av lokalet. Det er også en bekreftelse på at Nordby har sin plass i lokalmiljøet.

Raumnes Historielag har i år valgt og legge sitt årsmøte til Nordby. Dette vil finne sted **onsdag 13 feb. kl 1900.** Vi ønsker deltagerne hjertelig velkommen til Nordby Forsamlingshus, og håper at de vil få utbytte av et besøk i Åland, "Ø. Fenstads Kultursenter."

100 års jubileum!

Fenstadsøktningens redaksjon, vil opplyse at det den 17 mai i år er 100 år siden en av Fenstads store sønner Ivar Trondsen, preget og ga ut Wergeland's medaljen.

Trondsen gjorde dette som en heder til Wergeland som han beundret for hans store innsats når det gjaldt 17 mai feiringen og innstiftelsen av barnetoget.

Henrik Wergeland regnes jo som 17 mai feiringens far.

Forsiden på denne medaljen viser et barneflaggtog, samt brystbilde av Henrik Wergeland, omgitt av laurbærgrener og tistler, og Wergelands fødsel og dødsår 1808 - 1845. Under portrettet sto følgende (Hurra for 17 de mai, og for n Henrik som innstifta da'n.) Tidsrommet fra 1814 til 1902 var også markert.

På baksiden er det bilde av en pokal, samt ordlyden (Gid 17 de mai den velsignte blant dage, bestandig må skjønnere komme tilbake.)

Diameteren på medaljen var 33 mm. og ble utgitt i sølv, forgylt bronse og aluminium.

Vi vet ikke hvor mange slike medaljer det finnes i Fenstad, men vi vet at Erling og Randi Holen er eiere av et eksemplar.

Den samme Hr. Trondsen syslet i 1895 med en medaljekomposisjon over dikterne Bjørnson's og Ibsen's betydning for sitt land.

Medaljen ble aldri utgitt og foreligger kun som modell, men om denne medaljekomposisjonen foreligger det for øvrig et Bjørnson-brev. Trondsen skrev nemlig om den til dikteren, som den gang bodde i Schwaz i Tirol.

På denne henvendelse svarte Bjørnson følgende:

p. t. Schwaz 1895 25/8.

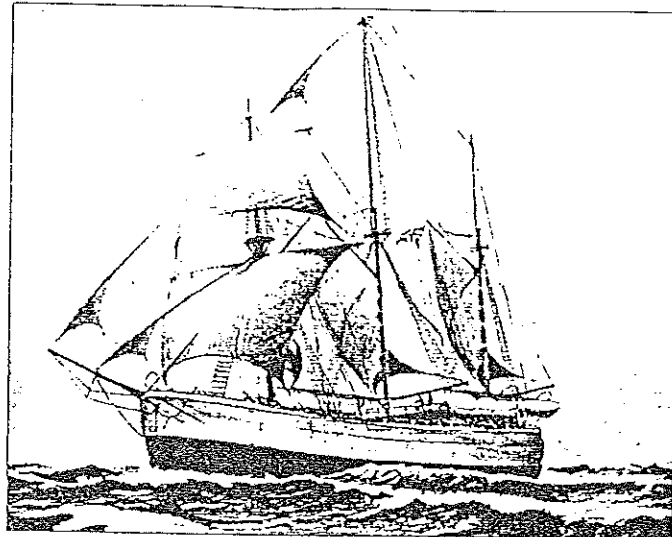
Kjære Throndsen!

Deres ælskværdige brev kom som en stor overraskelse. Selv til navnet; ti jeg hadde — av et eller annet blad — fåt i mit hode, at De hedte Bruun. Eh bien, Throndsen, den idé der med de to sønner, som drog deres gamle mor fræm til verdensberømmelsen, den er så vakker, at brukt således tok den tårer av mig. Og det vet Gud, at da tænkte jeg ikke på mig selv.

Skal nu jeg også ænnelig til, så vær saa snill å bruk vedlagte billede, som synes mig *det beste*, der er tat av mig. Men *der* er jeg tat med hue på (som halvt er borte). Kan De ikke av et eller annet portræt en face (Hohlenberg, K.havn) sætte hår til? Ibsen har *aldrig* hat så meget hår, som på Deres medalje. Men *jeg* har hat det og har det tildels ænnu. *Han* har nu meget lit.

De kan ogsaa gjerne bruke huen; jeg bærer den meget; den er som de gamle renaissance baretter med bred pull, men uten fallskjærm i nakken.

Deres
Bjørnstj. Bjørnson.

Nansen hedret også tidligere

Årets Nansen-medalje er ikke den første som en gravør fra Den Kongelige Mynt på Kongsberg står bak. Allerede i 1889 laget Ivar Thronsdén en medalje av Fridtjof Nansen i pelsdrakt og skinnhue.

500 MEDALJER OG MERKER

Også etter internasjonal målestokk var Thronsdén en betydelig medaljør. Han leverte stempeler til 500 medaljer, sjetonger og merker. Han høstet mange medaljer selv også – som for eksempel Kong Oscar IIs fortjenestemedalje i sølv, kong Haakons Kroningsmedalje samt medaljer ved utstillinger i Paris, Brussel, Gent, Stockholm, Christiania, Skien, Drammen og Kongsberg.

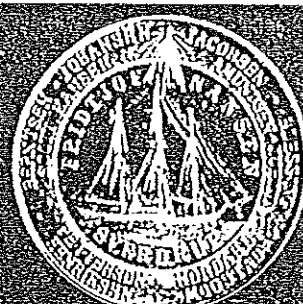
Nansen har vel preget norsk medaljekunst mer enn Ivar Thronsdén (1853–1932). Etter å ha utdannet seg i Christiania, København, Paris og Berlin var han i 46 år tilknyttet Mynten på Kongsberg. Samtidig drev han privat virksomhet som gravør og medaljør.

IBSEN OG NANSEN

Spesielt folkekjær ble Thronsdén på grunn av sine mange 17. mai-medaljer som han startet i 1884 og fortsatte frem til 1920 – med bare ett års avbrudd i 1918. På én av dem er polforsker Nansen forevige sammen med dikter Ibsen.

I 1889 laget Ivar Thronsdén denne medaljen av polarforskeren i pelsdrakt og skinnhue. På randborden står navnene O. DIETRICHSON – O. SYVERDRUP – S. J. BALTO – O. N. RAVNA – C. C. TRANA. Innenfor randborden ser vi en ny bord med laurbærblader. Over begge bordene er det lagt 5 runde skjold, hver med en fullstendig skjjelke, som igjen er plassert over ski og staver som er stilt i kors. Under kjelken ser vi et par truger. Her er også en strålende glorie og inskripsjonen GRØNLAND FØRSTE GANG GJENNEMVANDRET. 1888. Medaljen er utgitt i forgytt bronse og bronse.

For nøyaktig 100 år siden modellerte Ivar Thronsdén denne medaljen. Randborden på aversen har det høyeste motto: FORSKERANDENS MORGENSOL – GLIMTET OP MOD ISLAGT POL. Medaljen har også kronet riksvåpen omgitt av eike-, palme- og laurbærgrener. Navnene NANSEN, JOHANSEN er supplert med blant annet posisjonsangivelser og datoer. En strålende sol og den nordlige jordkalotten mangler heller ikke. Reversen har en bred randbord med polarfarenes navn i sirkler: BERNSTAD – JOHANSEN – JACOBSEN – BLESSING – HENRIKSEN – MOGSTAD – SCOTT HANSEN – AMUNDSEN – JUELL – PETERSSON – NORDAHL – FRIDTJOF NANSEN – SYVERDRUP. I isen ligger polarskipet «Fram»; navnet sees på skipsiden. På himmelen lyser Karlsvognen. Fridtjof Nansens eksemplar av medaljen ble laget i gull, mens andre varianter var sølv, forgytt bronse og aluminium.

«Frammedaljen» er det offisielle navnet på denne medaljen. Aversen er den samme som på den generelle fortjenestemedaljen og bærer kong Oscar IIs portrett. Reversen prydes av Polartjernen, «FRAM» og årstallet 1893–1896. Frammedaljen ble innstiftet av kong Oscar II den 9. september 1896, på samme dag som Fridtjof Nansen og hans mannskap på Nordpol-ekspedisjonen kom tilbake til hovedstaden. Medaljen ble på stiftelsesdagen overrakt av kongen personlig til alle ekspedisjonens medlemmer.

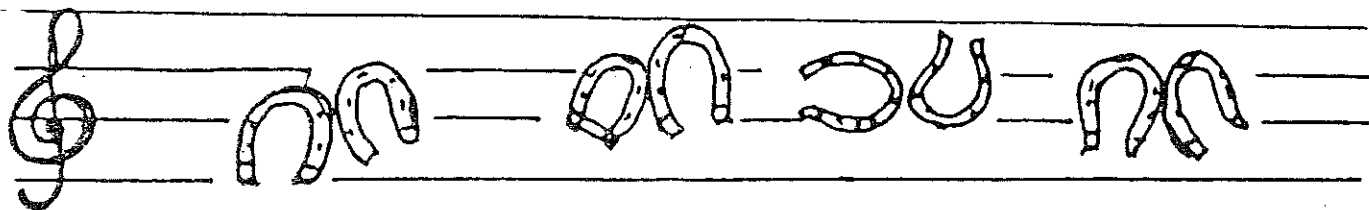

Medalje for BÆRUM SKIKLUB prydet med Fridtjof Nansen på ski, etter illustrasjon fra Nansens «På ski over Grønland». En lignende avers finner vi også på en medalje for Indre delagets Skiforening. Reversen har en rosett og randbord med laurbærblader. Medaljen er utgitt i sølv, bronse og tin.

Fridtjof Nansen har også fått sitt kontrafei – sammen med Henrik Ibsen – på en 17. mai-medalje. Inskripsjonen rundt de to herrenes portretter lyder: DYB SOM IBSEN STÆRK SOM NANSEN BLOMSTER SØG TIL FRIHEDSKRANSER. Reversen har en nordlysbue, en oppslått bok med IBSENS VÆRKER, ornamenter og sammenbundne gran- og eikegrener. Dateringen er 17. MAI 1899.

Med for mye musikk i seg

Der Kampåa har bynt å roe seg ner for å samle ælle krefter før a skær på jobben ved mølla, der ligger Inngjerdinga, like ved brua. Frå der er det itte så lange stubben tel Nordby, som har huse så mye fest og glede. Men det skær vi fortælja om sea. På vegen dit passerer du Slutten, like etter Inngjerdinga. Der bodde n'Harald.

Om sommer'n kunne'n se ner på Åa, som hadde pynte seg i sin beste stas med dom vakreste å-rosene. Dessa blomma som er så umulige å få tak i, som visner før du kommer himatt med dom, og som du derfor heller lar få stå i fred.

Men for n'Harald var itte hverken Åa eller å-rosene det viktigste. For han var det musikken, som var en del ta'n sjøl, og væla hass. Musikkfølelse låg tel familien i stort monn. Men me'n Harald var det slik at han hadde fått for mye ta et slag, og da må det bli for lite ta no' anne, om det skær balansere.

Ole Sæther het en som arbode utrøttelig for avholdssaka. Stadig var'n på farten. Ofte var'n i Nordby og viste lysbilder og høldt foredrag. For meg var det itte no' problem, je syntes brus var best, je.

Mens det vart vist film eller lysbilder, gikk en krombøgd skikkelse att og fram foran lerretet og laga de mest fantastiske skyggebilder, oppillne ta en entusiastisk forsamling. Samtidig slo han to hesteskor mot innan i rein glæde over å ha more så mange.

Det var mitt fyste møte me'n Harald.

Egentlig syntes je itte det var så morosamt, men fordi ælle dom andre log, så vart je med på det je au. Men heldigvis, han Ole Sæther ga ældri opp.

Lenge etterpå fekk je høre at n'Harald hadde heile lager ta hesteskor på fjøsloftet hime og på bortgjømte plasser ute. Men han hadde itte bare hesteskor, men et anelig utvalg ta kleshengær ta den vanlige typen med stålrok, og ta den som var laga ta ståltråd.

Å brukte'n dem tel?

Jo, han tok to og to og slo imot innan. Da vart det ei tone. Så kunne'n bytte om og variere i det uendelige.

Kom'n bort tel folk, og det gjorde'n ofte, var'n straks borte og kjente på gitar'n, om det hang en på veggen. Dei som kjente'n hadde skynte seg å skru litt på gitar'n før'n Harald kom inn.

Ei falsk tone skar i hjertet på'n Harald. «Nei, i dag er gitar'n din falsk, Jørgine,» kunne'n si. Men da han gikk att, kunne ingen spesialist klart å stemme gitar'n bære.

En gong je var på dei kantene, hadde je ti med meg 3-4 hesteskor etter traverhester. Dom var jo så små og tunne, og med ei så grann og fin låt at je trudde'n ville bli gla for å få gong, — om je traff'n da.

— «Nei, nå er n'Harald ute på gar'n», kom det frå a tante Ol-

ga i kjøkkenet. Vi andre var itte fæli med meddan ennå. Det var itte så rart. I Grendertangen åt dom meddan når andre bynte å dekke på tel duer'n.

— Nå kan du la'n få hesteskoe dine.

— Jamen, kan je tørja det a'?

— Ja da. Han Harald er vel itte fall for noe menneskje, ja itte for no' dyr heller, for den sakens skyld. Så gå nå.

Je tok mot tel meg, svørde en klomp i hærsjen og gikk ut med hesteskoe mine og sa: «Værsego», og ga'n hesteskoe. Han takke itte.

Makan hadde'n nok ældri sett før.

Men så såg je på'n at'n vart lissom harm, og han slengde dom får seg, så dom trinse avsted heilt bort under låvebrua. Men så besinne'n seg. Gikk rolig bort og plokke dom oppatt, slo dom mot innan og høldt øret tett innatel. Så lysne'n opp, og je skjønnte at detta var det beste je kunne ha glitt'n.

Han gikk itte inn, men rusle nordover att, mens han bøgde hue på skakke for å høre bære, mens han spelte.

Je vart stånes lenge og såg etter'n heilt tel han vart borte for meg bak det gamle skjulet, i krysset nesten oppved Svensk-rud, før han tok av bortover mot Tøllund.

Je sto der med følelsen av at det var han som hadde glitt meg noe, og itte omvendt.

Harald som var den eldste ta søskena, vart omlag 70 år før han døde.

En behøver itte å gå så langt bakover i tia, for å se eksempler på at sårne som n'Harald nærmest vart «gjømt bort». Men det gjorde itte familien hass. Han fekk leva sitt eie liv, så langt det var råd.

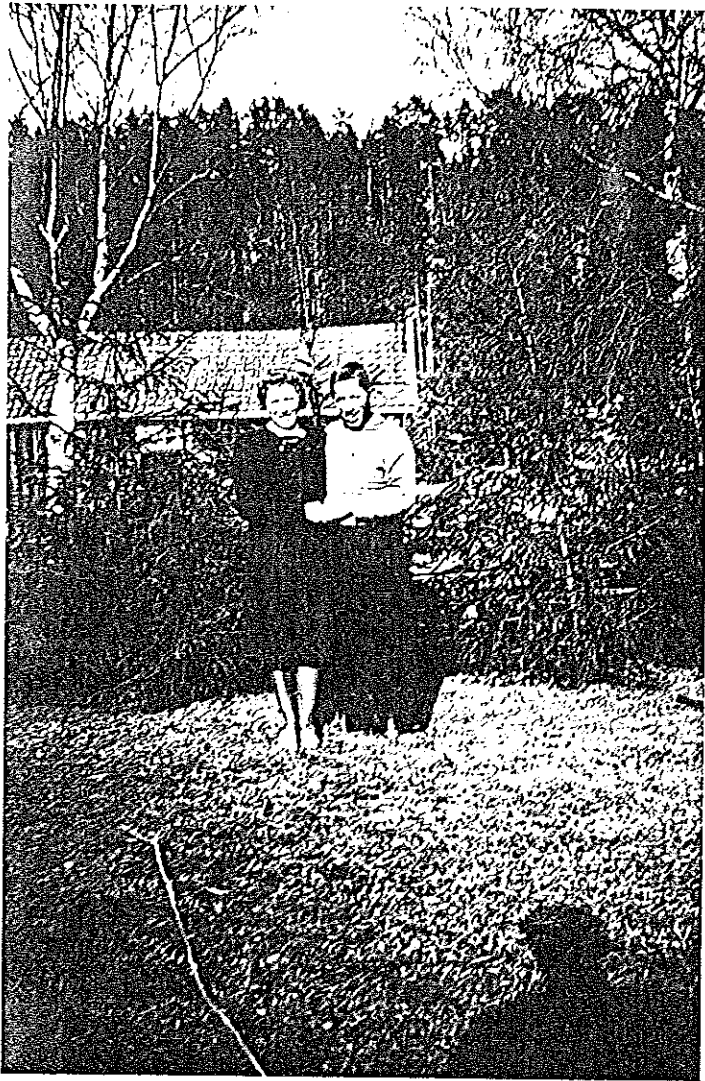
Og ingen ta oss kan vel sikkert si åkke ta oss som har hatt det rikeste livet, sett med egne auer. Men tenk om n'Harald kunne ha fått vøri med i et orkester sånn som dom har på Torshaug i Oslo!

Så vidt je veit, var det bare en som n'Harald var redd for, det var a'Grethe Fjellhus. Hu Grethe levde tel a vart nærmere hundre, og kunne vel itte gjøra noen skapning forred. Men hu var nøye med det selskapet hu valgte, og i det selskapet hørde hverken han Harald eller je.

En dag var'n innom en plass itte langt frå der han bodde. Da hørde dom det romle i den trånge trappa ner frå annen'ta-sjen. Og der, med bakein føre, på gamle kjerringers vis, kom en stakk tel syne. — «Nei, der kommer visst a'Grethe au», kom det frå en ta kara.

Han Harald var ællit langt ute på gar'n, så han fekk itte se at det i den andre eien på stakken var det en mann.

Harald hadde sikkert fortent bære, men je har likevæl rest'n detta enkle minnet.

Harald Hansen, Slutten.

Vi har tatt oss den frihet i redaksjonen og hentet et av Kjell Rustad's artikler i bladet Raumnes 19 april 1986. Bedre kan det ikke fortelles om'n Harald. Harald Hansen var født i Slutten i 1912 . Han ble aldri kalt annet enn Harald Slutten. Han bodde de fleste år av sitt liv i Slutten. Men på sine eldre dager bodde han hos sin søster Olaug Fjellheim i Skogbygda. Harald døde i 1981.

På bildet står han sammen med Solveig Skjolden, født Thorsen

Bildet er utlånt av Olaug Fjellheim.

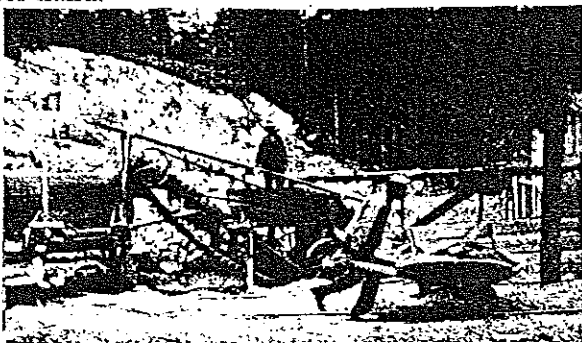

Veiene i Østre Fenstad.

Et tilbakeblikk på forarbeidet til dagens veistandard.

Av Jan Lund.

I begynnelsen av 1900-tallet var det et dårlig veinett i hele Nes. Vedlikeholdet ble utført av bøndene som pliktarbeid. Som en følge av dette og dårlig veidekkematriell, var standarden deretter. Dette ble sånn noenlunde akseptert som tilfredsstillende. Men etter hvert som jordbruket ble omlagt og mer basert på kjøp og salg, økte trafikken på landeveien. Det ble nødvendig med bedre vedlikehold, og spesielt etter at bilene gjorde sitt inntog, ble det enda større behov for bedre veier. (Den første bilen kom visstnok til Nes i 1906). Det ble også nødvendig å gå over til maskinell framstilling av veidekke. Før det kom små "pukkverk", ble "pukking" av stein gjort for hånd.

Pukkmaskin.

Stein som ble skutt ut med dynamitt i "steinbrøtt" ble deretter slått til mindre steiner for hånd. Til dette arbeidet ble det brukt en slegge.

Så sent som i 1936-37 kan noen huske at det ble kjørt stein som ble lagt i store hauger på stedet der den nye butikken ved Holtermeieriet nå ligger. Her ble så steinen pukket for hånd. Hovedveien ble en del oppgradert på denne tiden, og arbeidet ble utført som et sysselsettingstiltak. Eller som et nødsarbeid som det den gang ble sagt.

Noen vil kanskje også huske "steinbrøttet" som ligger rett ovenfor Inngjerdingen i Åland. Her ble det tatt ut mange kubikkmeter stein både til veger og til grunnmurer. Ole Tollund hadde mange harde tak her.

Men når "pukkverkene" kom, ble det større fortgang i veibyggingen.

De første 20-30 åra av forrige århundre ble det således nedlagt et stort arbeid på veiene i Nes. Dette resulterte i en mye bedre standard.

Fra ca. 1910 -1930 ble det i Nes bygget veier for ca. 1.000.000,- kroner, og vedlikeholdet kostet ca. 70.000,- kroner pr. år.

I denne artikkelen vil vi konsentrere oss om det som skjedde med veinettet i Ø. Fenstad på denne tiden, og som vel la grunnlaget for den veistandard vi har i dag. Bygdeveien fra Jerpestad Skole til Ihle Meieri hadde en annen trase enn nå.:

(Se kartutsnitt.)

Traseen gikk bak nåværende Fenstad Stadion, til Grinder (fulgte det vi i dag kaller Koreaveien på folkemunne) forbi Rolstadgardene og Valstadgardene og til Ihle Meieri. I 1911 søkte Nes Herredsstyre om størst mulig fylkesbidrag til ombygging av parsellen Ihle-Grinder som bygdevei, men med hovedveiutstyr for senere omklassifisering. Fylkestinget opptok imidlertid anlegget som hovedvei etter veiplanen av 1908, og Stortinget tillot i 1912 anlegget opparbeidet forskuddsvis av distriktet. I henhold til dette ble parsellen Ihle-Grinder forlenget til Jerpestad.

Parsellen Ihle-Grinder (3800 m) ble avlevert 25 juni 1915 og Grinder-Jerpestad (1510 m) avlevert 15 november 1924.

I 1929 ble veien i sin helhet opptatt som hovedvei. Begge disse parsellene ble på folkemunne kalt "sjåsjen" (Chauseen er et

fransk ord, og ble tidligere brukt i Norge om hovedveier som var bygget med gode stigningsforhold og solid pukksteindekke.

Sideveier til strekningen Vormsund – Eidsvoll grense i Ø. Fenstad:

Holter-Myggedal-Mobekk 4,40 km
(Her er tatt med parsellen Myggedal-Ringshaug)

Vei til Inngjerdingen 0,90 km

Vei til Mobroen (Kårstadbrua) 0,80 km

Disse ble kalt Ålandsarmene. Veiene ble bygget med $\frac{1}{4}$ fylkesbidrag som steinlagsvei og med 4 m kjørebredde. Disse ble avlevert 9 november 1923. Ifølge kilder ble Mobrua og Knauserudbrua bygget i 1922.

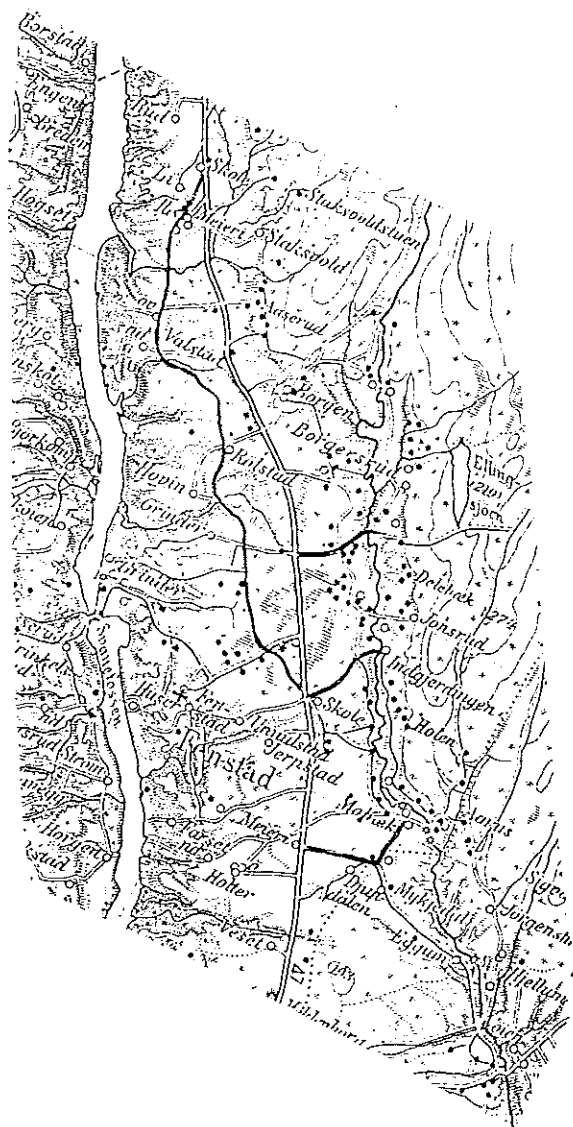
Vi tar også med veien Grinkelsrud-Svanfoss-Grindermosen (3,8 km). Denne ble visstnok bygget av herredet med private midler, med unntak av $\frac{1}{4}$ fylkesbidrag til veiforbindelsen Fenstadgrinden til den nye hovedveien (375 m). Avlevert i 1924. Grindermosen begynner ved krysset Svanfossvegen-Grindervegen. Svanfoss bru ble bygget i 1905-1906 som en 40 m lang hengebru med kjørebredde 2,5 m. I 1923 ble brua delvis ombygget med langbærere og rekkverk av jern, samtidig som kjørebredden ble utvidet til 2,75 m. Over slusene ble det bygget en mindre bru med vippepenn.

Før brua kom, var det fergested ved Huser. Mer om brua og fergestedet får vi ta senere.

Det vesentlige av stoffet i denne artikkelen er hentet fra den første bydeboka som ble utgitt i Nes. En meget god og lærerik bok. Den ble utgitt i 1931 av Nes Lærerlag og redigert av lærer Ola Eide.

Artikkelen om veivesenet i Nes er skrevet av Over-avdelingsingeniør J. Voss.

Kartutsnitt av Ø. Fenstad

Ålandsarmene

Gammel trase

Hovedveien (sjåsjen)

Kunst og kultur.

Redaksjonen har denne gangen gleden av å presentere en lokal skribent.
Hennes navn er Berit Aulie, en meget kjent og aktiv kvinne i bygdemiljøet.
Diktet eller rettere sagt sangen er en hyllest til hjembygda Fenstad, og ble skrevet til en grendefest på Ihle sanitetshus 9 nov. 1985.
Kan synges på melodien: Mellom bakkar og berg.

Mellom bakkar og berg langsmed Vorm
ligger Fenstad, min elskende egn,
og den deiligste hjembygd på jorden,
som vår herre har skapt i sitt tegn.

Der er vår, så av hvitveis den våkner.
Der er sommer med svulmende aks.
Der er sol, når mot høsten det gråner
Der er snø, når det ellers er svart.

Der er Varden med langstrakte lier.
Der er skoger med bar og med bjørk.
Der er blomstrende mark og syrener.
Der er sagbruk som engang har vert.

Der er eldgamle gårder og plasser
som ga stedet den grobunn den har,
der var kuer og sauer og hester
der hvor biler og joggerne nå drar.

Når det spiller i isfrie sjøer
og når fisken i vannskorpa står,
når det spretter i mark og i lier
- fins det noensteds maken til vår?

Når det dufter av kløver og klung'er
når det grilles langs Kampåas bredd,
når det vrirler av solbrune onger
fins det noensteds maken til det?

Når det blomstrer i velstelte hager
når det rødmer av ber opp i øst,
når det treskes på modne åkre,
fins det noensteds maken til høst?

Når det ellers kan regne og tine
så det drypper fra taker og trær,
har vi løyper som silke så fine
fins det noensteds vinter som her.

SKOLEMINNER

VI HADDE RELIGIONSTIME, OG EMNET VAR; ENHVER SKAL ELSKE OG ÆRE SIN EKTEMAKE: TOMTER HADDE NOK EN BEGRUNNET MISTANKE OM AT MAGNUS IKKE VAR KLAR OVER HVA EN EKTEMAKE VAR FOR NOE, OG GIKK BORT TIL HAM FOR Å UNDERSØKE HANS KUNNSKAPER I SÅ MÅTE.

JEG OG JOHAN SATT I PULTEN LIKE FORAN, OG FULGTE SPENT MED I OVERHØRINGA. TOMTER INNLEDET MED; - HAR JEG NOEN EKTEMAKE DA MAGNUS?

ETTER EN DEL FUNDERINGER OG SIRKLINGER PÅ PULTEPLATA VÅGDE HAN SEG PÅ ET JA, MEN HAN SLAPP IKKE SÅ LETT, OG NESTE SPØRSMÅL VAR:

- HAR DU NOEN DA MAGNUS? DER STO MAGNUS BOMMENDE FAST,

DA BLE JOHAN IVRIG OG VISKET TIL MAGNUS - SI JA, SI JA,

MEN TOMTER OPPDAGET SNURREPIPPERIET OG MÅTTE LE SÅ FORSIKTIG,

- NEI SE PÅN JOHAN NÅ, SA HAN OG OPPGA Å PRESSE NOE SVAR FRA MAGNUS, OG TOK I STEDET TIL Å FORKLARE OMSTENDELIG HVA EN EKTEMAKE VAR FOR NOE. JOHAN OG JEG MÅTTE KRØLLE OSS IHOP VED TANKEN PÅ OM JOHANS SNARE HADDE LYKKES. JOHAN VAR EN SKØYER AV VERSTE SORT, OG MORO VAR DET LELL.

VI HADDE UTENATLEKSE I BIBELHISTORIE OM JACOB. RAGNVALD SKULLE FØRST TIL AVHØR, OG HAN VAR TYDELIGVIS HELT UFORBEREDT. HAN BEGYNTE---JACOB ---JACOB, LANG STILLHET, SÅ FORTELL LITT OM JACOB DA RAGNVALD, UTBRØT TOMTER. DET BLE INGEN TING, HAN STO BARE OG TVINNET FINGRENE I YTTERSTE MISMOT. LØSNINGEN BLE AT TOMTER LESTE ORD FOR ORD, OG RAGNVALD GJENTOK DET SOM TOMTER LESTE, KARAKTEREN BLE 6 SOM VAR DET DÅRLIGSTE SOM KUNNE OPPNÅES.

DET KUNNE DA SOM NÅ BLI LITT KJEDELIG I TIMEN, OG OPPFINSOMHETEN VAR STOR. PÅ SKOLEN VAR DET SLIK AT DET VAR EN LITEN HØNSEGÅRD I ØSTENDEN AV BYGNINGEN GODT DEKKET AV BUSKER OG TRÆR, SLIK AT KLOKKERKJÆRRINGA IKKE GODT KUNNE SE HVA SOM FOREGIKK DER. DET HENDTE AT EN AV ELEVENE SA HAN MÅTTE UT ET NØDVENDIG ÆRENDE I TIMEN, OG SLAPP UT HØNENE. DA FIKK KLASSEN ANLEDNING TIL LITT HØNSEJAKT SOM VAR MYE MER INTERESSANT ENN Å SITTE PÅ PULTEN UNDER TVANG OG STRENG OPPSIKT. HAN SØREN VAR DEN FØRSTE SOM UNNFANGET DENNE MULIGHET TIL AVKOPLING.

Mørkeredd

Av Arne Kurland

Fenstadhagan, september 1944.

Dagen var blitt til kveld. Mørket hadde umerkelig sneket seg inn og lagt et svart teppe over landskapet.

Arne oppdaget dette da han tok en titt bak blendingsgardina og kjente harahjerte satte i gang. Meninga hadde vært at han skulle komme seg hjem mens det ennå var lyst, men disse leketimene var ikke som andre timer, de var mye kortere.

Petra hadde vært i kjelleren på ettermiddagen og hentet opp to melkeringer som Terje og Arne hadde satt til livs. Så fortsatte leken, først ute, senere innendørs. Men nå måtte han se å komme seg hjem! Han håpet at Petra ikke hørte hjerteslagene da han svarte at ...nei da, han var ikke mørkeredd. 10 år og mørkeredd, det hørtes ikke bra ut. Det siste han så da han rundet hushjørnet, var Petra som sakte lukket døra.

Han kjente mørket legge seg som en klam hånd rundt armer og bare legger. Ganglaget var til å begynne med noe uryddig. Han listet hendene forsiktig ned i bukselommene. Mørket snek seg etter og klamret seg til hendene som en vott. Sin egen pust og subbinga i grusen var alt han hørte. I hjulspora i veien brakte det ikke så mye, men det var ikke lett å føle seg fram dit hvor de gikk. Skolissa hadde løsnet også, men det fikk bare være slik. Han ville ikke løfte det benet så høyt. Grevlingen var nattdyr, og den beit så det knaste... Han kom seg opp bakken og forbi Fosshaug. Ei lysstrime hadde ulovlig smøget seg ut av blendingsgardina på kjøkkenet, og det minnet om liv.

Så var det bare det verste igjen. Fenstadhagan. Hjertet slo så kraftig at han trodde det kunne høres lang vei. Stegene var korte, veldig korte. Den lange armen med den store handa viftet bak han hele tiden, og han kjente det blåste i nakken. Han økte farten, men handa var der hele tiden. Lysende dyreøyne dukket stadig opp i skogkanten.

Hvor var Gud hen nå, mon tro? Han satt kanskje og åt, eller hadde lagt seg. Da kunne det hende at han lå på magen og tittet over sengekarmen. Da så han de som var i Fenstadhagan, kanskje.

Veien var så hullete så han sparket stadig ned i grusen. Lyden forsvant langt inn i skogen. Grevlinger og gauper kanskje, ville nok komme til å undersøke hvor livet kom fra. Eller lusket de bak han allerede? Skrittene ble raskere og kortere, og følelsen av ikke å komme av flekken ble sterkere og sterkere.

Lærerinnevikaren hadde sagt at i himmelen var det gullveier. Ikke så mye grus å sparke i der. Det måtte ha vært fint å liste seg rundt på gullveiene i sokkelesten når det var mørkt. Da ville han sluppet denne hersens skolissa også. Det var forresten ikke natt i himmelen, ikke mørkt i alle fall, fortalte lærerinna. Dessuten hadde alle som bodde der, de ble kalt engler, hvite kjoler. Og så hadde de vinger, akkurat som fuglene. Hva de skulle med disse fine veiene når de som bodde de hadde vinger, var ikke godt å forstå. Kanskje likte de å gå tur.

Nå mente han å høre skritt bak seg. Skulle han våge å se seg tilbake? Han måtte bare. Skyggene ble formet til både dyr og mennesker, og han kjente halsen snøre seg sammen. Det var en stor skygge der også, kanskje det var Rottenikken? Rottenikken var veldig stor og hadde samme farge på klærne som natta hadde.

Lærerinna hadde fortalt at det ikke falt en fugl til jorda uten at Gud visste det. Så mange fugler det var her på jorda, fikk han vel ikke tid til å følge med på andre ting. Nei, han trodde ikke at han kunne regne med å få noen hjelp derfra akkurat nå.

Endelig, nå var det bare skog på den ene siden av veien. Han kunne skimte konturene av Grøneng og følte seg noe tryggere. Trygg nok til å puste med magen igjen. Han begynte å småløpe, men kvakk til da han hørte ei dør på Kjossveen ble slått igjen. Følelsen av å ha en flokk med skumle dyr og ellers andre fantasifigurer etter seg avtok, og da han hørte gretne bjeff fra Truls, Norgarsbikkja, kunne han puste lettet ut. En stor sving utenom granhekken ved kjerka, og så var han framme på Søgarn. Glemte var Gud, Rottenikken, spøkelser, ville dyr og grevlingen som beit så det knaste.

10 år og mørkeredd. Skulle du ha hørt slikt!

Til Fenstadsøkingene.

På Vardens topp
jeg klatret opp,
og skuet ut
over Kløftamastene
og Mistbergkontrastene...
...skrev Unni Granmo (tror jeg) for mange år siden.

Nå skal ikke jeg radbrekke et nydelig dikt, men forleden satt jeg på det aller helligste og tenkte nettopp på dette diktet! Det ene tok liksom det andre, og vips,.....tenk om den delegasjonen som var på befarings i forbindelse med vurderingen av Solåsen som nytt utbyggingsområde i Fenstad, hadde tatt turen opp i Vardentårnet. (Jeg veit at det ikke står der lenger, men likkavæl...) En får litt ekstra høyde på blikket der oppe. Og tenk om det hadde vært med en Fenstadsøking som kunne gi disse papirskyverne noen perspektiver, -noen gode historier om hvor fint det ville vært å bo på taket i Fenstad. En som kunne formidlet Fenstadsøkingenes ønske om å kunne tilby både egne og andre et sted å bo, som du knapt finner maken til. En som kunne fortelle stresskoffertene at der SKAL det bygges, og der SKAL det bos. En som utvetydig kunne formidle, at atmosfære ikke er noe man finner på restauranter i stedet for luft, men er noe Fenstad kan tilby.....sammen med god luft!

Hvor var du da Brå brakk staven? Drit i staven til Brå, -hvor var en eller annen Fenstadsøking når amputasjonen fra politbyrået var på den berømte befaringsen? Er Fenstadsøkingen en tafatt noksagt? Er det han som snakker høyt på Nordby, etter klokka 10 om lørdagskvelden, når himbrentsflaska nærmer seg tom, og som dagen etter sitter innerst inne i stua, kobler ut telefonen og skjelver av skrekk for at en eller annen skulle komme å stille et oppfølgingsspørsmål etter "foredraget" på Nordby i går kveld? Vi trenger en talsmann! Vi trenger en som tar initiativ, -en som samler folk. Som drar igang en aldri så liten demonstrasjon for å vise byråkratene at vi, Fenstadsøkingene, jaggu skal ha et ord med i laget. Som viser at det ikke nytter å komma hit med ei bukserompe som er blankslitt av en luksuriøs kontorstol, og mene noe som bare passer inn i rikspolitiske retningslinjer, -men ikke inn i fremtisplanene til Fenstadsøkingene.

Men, en gjeng byråkrater fra kommunen, og et par fylkeskommunale hvitsnipper hadde vel nok med å stavre seg oppå Holeberget for å ta en titt på herlighetene. Hva skuet deres øyne fra "berget" montro. Er det sånn montro, at en innflyttet kommunaltekniker ser noe helt annet enn det en Fenstadsøking ville ha sett? For ikke å snakke om han fra fylkesmannens arealplanleggingskontor som bor i fjerde etasje på Trosterud....eller noe sånt.

Enkelte dager kjennes den kvalmende lukten fra Esvald helt opp til Ihlegrenda! Når jeg snakker med andre i Fenstad, forstår jeg at både på Kampå feltet og andre steder i bygda kjenner man det samme. Jeg tror vi må importere en "Halkjell Jensen", eller kanskje en rebell fra Årnes, som kan fortelle Krogh'en at søpplebygda faktisk er i ferd med å bli ei skikkelig SØPPELbygda, -fra ende til annen.

Nordbykara jobber med å sette Fenstad på kartet, -i Fenstad. De registrerer og formidler lokalhistorie gjennom "Fenstadsøkingen", til vår glede. Men, jeg har en følelse av at jeg ikke bør si at jeg er glad vi har fått kulturhus på Årnes. Det er nærmest å betrakte som et skjelsord.....kulturhus. Det er vel og bra at vi er interessert i lokalhistorie, og i Fenstad, men la oss ikke bli altfor lokale. La oss glede oss med dem som faktisk synes kulturhuset er bra.

La oss akseptere at kulturhuset på Årnes ikke kommer til å bli revet, selv om noen synes det hadde vært det beste. Jeg er faktisk veldig glad i Nordby også, selv om kulturhuset i øyeblikket har like mye, kanskje mer å tilby.....meg og mine!

Kari Nyjordet reagerte på et innlegg i "Fenstadsøkningen" som omhandlet den manglende dugnadsånden i Fenstad. Fekk jøssum nyansert det litt....heldigvis. Jeg antar at innlegget fra redaksjonen var ment å provosere frem et engasjement. Det klarte de. Men så langt jeg har evnet å skue, var kanskje ikke Kari Nyjordet målgruppa? Den gruppen som ikke har skoleunger, eller unger i en slik alder at de må følges opp med kjøring både hit og dit, sitter like godt planta i sofakroken. Dom orker ikke engang å finne fram papir og blyant for å ta til motmæle. Jeg har gjort mitt tenker de! Nå kan jaggu andre ta i et tak! Legg merke til det folkens, at dersom du kommer i en opphetet diskusjon om hvor dårlig alt er, -både i kommunen og i Fenstad og ...ja.....hvorsomhelst og hvasomhelst, -da er det en av disse sofasliterne som taler! Jeg lurer på offers det er sånn ?

Knoll og Tott

ORGELMUSIKK FRA VUGGE TIL GRAV GJENNOM 100 ÅR I FENSTAD KIRKE

16 FEBRUAR 2002 KL. 1800.

***SANGERE: June Karina Delp
Janethe Finstad Lindhart***

FLØYTE: Andreas Ilang Berg

FIOLIN: Willy Falck

ORGEL: Hans Jacob Wastvedt

Entre kr. 50.

Kjære skivenner.

"Sukk hjerte, men brist ikke" sier ordtakene. Det er nok flere med meg som gremmes over været nå om dagen. Tenk så fint det var med snø, noen minusgrader og nypreparerte skispor.

Endelig var snowboardbakken klar til bruk, men ingen rakk å teste den før naturen igjen ikledde seg grønn drakt.

Men vi må slutte å tenke på snøen som falt i fjor. Som de optimister vi er, tror vi i Fenstad Skiklubb at det fortsatt skal bli vinter. Da skal vi trå til igjen så snart det er mulig. Turløypene skal kjøres, snowboardbakken skal prepareres og Gudbrandbakken skal igjen bli klar for hopping. Vi minner også om at vi har servering på Jøndalsvangen hver søndag. Dette har blitt et populært møtested og vi kan skilte med over 100 besøkende pr. dag de søndagene det har vært skiføre. Ta med deg familien og ta kaffekosen sammen med likesinnede i strålende omgivelser. (Er du irritert over dårlig med parkeringsplasser ved Vika, så jobber vi med saken, men kan ikke love noen revolusjon før til neste år.)

Jeg har også lyst til å reklamere litt for vårt Skisportens dag-arrangement som skal foregå søndag 10. mars. Da håper vi at vi kan trå til med en skikkelig skisøndag for alle.

Vi ser for oss alle slags aktiviteter rundt om i Skianlegget. Det blir slalom/snowboard med instruktører fra snowboardklubben vår, aking, hopping, hundekjøring, kanefart og sist men ikke minst flere bålplasser med kaffekoking, pølsegrilling m.m. Denne dagen håper jeg hele Fenstad og gjerne hele Nes kler seg for vinteraktiviteter.

Til så lenge får vi sammen ønske oss litt annet vær – og vær obs. plutselig en dag så går det en skiløype like ved døra di.

Til slutt vil jeg takke redaksjonen for deres initiativ med "Fenstadsøkningen". Stå på videre, vi får aldri nok av lokalstoff.

Med hilsen fra Fenstad Skiklubb v/ Roald Finstad

ÅRSMØTE.

Nordby Forsamlingshus holder årsmøte i Nordby

Torsdag 21. mars kl 1900.

Saker som ønskes behandlet på årsmøtet må være styret i hende innen 15. mars.

Styret.

LOPPEMARKED.

Aktivitetsgruppa i Nordby skal også til våren arrangere Loppemarked.

Dette er fastsatt til

Lørdag 4. mai.

De som har "lopper" å avse, kan ta kontakt med

Björg Nordli på telf. 63904425.
for avtale om levering.

TRIMDANSEN

Trimdansen fortsetter i Nordby anhver onsdag kl. 1900-2200. Dette er en ypperlig måte å få trimmet seg, samtidig som man danser etter musikk som passer for alle.

Alle danseglade, i alle aldre, er hjertelig velkommen.

Det var oppstart 6.februar, og det vil da fortsette annenhver onsdag.

Ønskes info., ring:

Roger telf. 91101947.

Frank telf. 95276419.

FEST I NORDBY.

Det blir igjen storslått fest i Nordby.

LØRDAG 9. MARS KL. 2000.

APOLLO SPILLER TIL KL. 0100.

Det blir anledning til å få kjøpt karbonader og mineralvann.

Utlodding.

Ta gjerne med venner og bekjente til en hyggelig fest

Påmelding innen 5. mars til:

Rune telf. 63904624

Björg telf. 63904425

Velkommen til en hyggelig aften i Nordby.

PENSJONISTTREFF.

Annenhver søndag er det pensjonisttreff i Nordby fra kl. 1100-1300.

Her blir det servert vafler og kaffe.

En uhøytidelige sammenkomst med prat og hygge. Et sosialt samvær med mye moro og litt "mimring".

Og litt underholdning skal det bli etter hvert.

Neste treff blir Søndag 17. januar.

Ønsker du skyss til Nordby, kan du ringe

Arne Hovland på telf. 63904677.

Velkommen til Nordby.